

essa. Useimmissa kannuttimmoissa on koneet, joissa kalat ensin suomus-tetaan, mutta muutamissa kannutti-moissa tämä työ tehdään vielä käsin. Sardiinit tuodaan ensin leikkuu tai puhdistuspöydälle, joka on ruuhimai-nen laite ja osaksi vedellä täytetty etteivät kalat rikkoonnu käsitellessä. Naiset tekevät työtä niin suurella kil-reellä, että he roiskivat vettä lattian tulvilleen, joten se on todella märkää työtä. Kaikissa näissä huoneissa on jalustimet joiden päällä naiset seisov-at ja ensin osa heistä sittenkin käyt-tää kumisaappaita ja kumisia esili-inoja. Joissakin sardiinikannuttimoi-sa on puhdistuspöytiä, jotka ovat ver-rattain kivat. Pöytä on tasainen ja kunkin puhdistajan tila on eroitettu toisista lautapalkilla. Kalat tulevat puhdistajalle koneellisen kantajan päällä ja puhdistaja voi sulettaen luu-kun avulla määrätä minkäverran ha-luaa laskea kaloja kerralla pöydälle. Puhdistuspöydällä kalalta poistetaan pää ja suolet, jonka tottunut puhdis-taja tekee yhdellä käden liikkeellä ja niin nopeasti, että tuskin voi uskoa silmiään. Täältä pöydältä kulkevat kalat läpi kuumaalimadaatikon missä ne kuivataan. Sitte ne tavallisesti paistetaan joko oliiviyliölyssä tai puu-tylilämenöllyssä ennenkuin ne lä-hetetään pakkaajille. Tämä osa työstä, kuten kaikki pakkaustyö, on hyvin tarkkaa työtä. Kaloja ei saa rikkooa ei vähääkään ja ne täytyy so-pia kannuihin puserutumatta.

Lohen kannuttamisessa tekevät nais-et pakkaustyön. Kaikki muu työ teh-dään koneiston avulla.

Nykyään vallitsee suuri säännötö-myys työtunneissa tuna- ja sardiini-kalateollisuuksissa. Myöskin on puu-te jatkuvasta työstä, vaikkakin vä-hemmän tuna-kalan kannuttimmoissa kuin sardiinien kannuttimmoissa. Tuna-kalaita heti keitetään ja siten ne voi-daan säilyttää noin kolme päivää pi-laantumatta, joten huolimatta siitä, milloin aikaan vuorokaudesta kalas tuo-daan mereltä, voivat naiset tehdä työn aina päivällä. Kuitenkaan ei ole aina kaloja saatavana, että kalojen vähyden takia tulee työssä keskeytystä. Sardiinien kanssa on kokonaan toisin. Kalamiehet kertovat et-tä sardiinia ei saada täyden kuun ai-kana muulloin kuin särkeän sumun aikana. Täten siinä ei ole työtä läpi koko kuukauden. Ja sen lisäksi kalat, jotka saadaan yöllä, täytyy tuoda heti sisään, sillä ne pilaantuvat muutaman tunnin sisällä vedestä ylös otettuna. Siinä ne täytyy myöskin heti perkata kun ne tuodaan rantaan. Täten siinä täytyy perkaajanaisten olla valmiina lähemmäs työhön milloin ikinä kan-nuttimoin pilli puhalttaa ilmoittaen ka-laveneen tulon.

Vuoden 1913 lahlaattijakunta perus-ti teollisuuskomissionin (Industrial Welfare Commission) naistyöllisten hyvinvoinnin turvaamiseksi teollisuudessa. Nykyään tämän komissionin jäsenet ovat A. B. C. Dohrman, esi-mies; Alexander Goldstein, Walter G. Mathewson ja Mrs. Katherine Philips Edson, toimeenpaneva komissioneri. Tämä komissioni on laillinen ylval-voja koskeva naisia ja alaikäisiä teol-lisuudessa. Se voi määrätä alimman palkkatakson jokaiseen sellaiseen teollisuuteen, missä naisia ja alaikäi-siä työskentelee. Nykyään sen mää-räykset koskevat kymmentä teolli-suutta ja on se antanut vielä lisäksi kaksi puhtaus-säännöstä.

Alin palkkalaki on perustettu siihen "millä yksinäinen nainen voi kunnol-teen" elää ja pysyä terveinä". Kuten

muissakin teollisuuksissa, määrää ko-missioni alimman palkan myöskin ka-lankannutuksessa alaikäisille. On lu-pa pitää myöskin harjoittelijoita ja heille on myöskin alin palkkatakso määrätty. Muissa teollisuuksissa ra-joitetaan harjoittelijain luku 33 1/3 prosenttiin naistyöllisten kokonaissu-vusta. Kalankannutusteollisuudessa ei ole mitään rajoitusta harjoittelijain pidossa, mutta palkka kohoaa sitä mukaa kuin työläinen tottuu työhön ja viidennellä viikollaan hän saa jo täyden palkan. Ensimmäinen komissio-nin määräys, koskeva kalankannutus-teollisuutta, astui voimaan marras-kuulla, 1917, ja määräsi kymmenen dollaria viikossa alimmaksi palkaksi. Tämä laki korjattiin kesäkuussa 1919 siten, että alin palkka kohotettiin \$13.50 viikossa. Toukokuussa 1920 lakia edelleen korjattiin ja alimmaksi palkaksi määrättiin kuusitoista dolla-ria viikossa. Tämä on vieläkin voi-massa. Laki myöskin määrää työpäi-vät kahdeksantuntisiksi ja työviikot 48-tuntisiksi, mutta sallii yltyön kä-siteltävän tavaran pilaantumaisuuden takia. Alin palkka yltyölle on yksi-neljännesosa enempi tavallista palk-kaa.

Lähes kaikki työ kalakannuttim-moissa on kappaletyötä. Tämä sallit-taan, jos komissionin määräämä työ-aikaa noudatetaan. Komissioni myös-kin määrää, että kaikista työstä mikä tehdään jälkeen kello 10 illalla ja ennen kello kuuta aamulla, tulee maksaa palkka ylityötaksan mukaan. Ja se myöskin määrää, että missä ei tehdä täyttä tuntimäärää viikossa työ-tä, täytyy tuntipalkka olla tavallista korkeampi.

Kannutustyölliset ovat tehneet pal-jon edistyksellistä työtä asemansa pa-rantamiseksi. Yritetään myöskin löy-tää keino, miten sardiinit voitaisiin säilyttää pitemmän aikaa pilaantu-matta, että saataisiin naisten yötyö pois-tetuksi kannuttimmoissa. Myöskin koetetaan saada kalatuotantoa siten tasoitetuksi, että riittäisi yhtämittai-nen työ. Tämän saavuttamiseksi tehtiin mielenkiintoinen koe hiljakoon, San Diegon kannuttimoiden ja val-tion kalastus- ja riistakomissionin ja ilmastoaseman komentajan, kapteeni Spencerin yhteisestä tuunnasta, käy-tettiin meri-ilmakoneita (Seaplanes) joiden avulla nähtiin missä kalat par-vellivat. Aina kun kalajarvi löydet-tiin, ilmoitettiin siitä la.gattomalla sanoma kannuttimolle tai kalakaup-poihin. Täten havaittiin, että siinä ta-valla voitaisiin tehdä työtä yhtämit-taisesti tarvitsematta keskeyttää työ-tä siitä syystä, että kalamiehet eivät käy vanhan hakutavan aikana. (Tämä työala on yksi niitä naisten työ-aloja, jossa tarvitaan paljon paran-nuksia olosuhteisiin.—Toim.)

Orjamaisuus kirjallisessa tuotannossamme

Kun syvennyttiin tutkimaan Amerikan suomalaisten sosialistien omintakeista kirjallista tuotantoa, kirjoja ja sano-malehtiä, niin huomaa siinä sangen suuressa määrässä yksipuolisuutta, tai sanoinnimeko orjamaisuutta. Kir-jalliset tekelemme niin perin usein pyrkivät olemaan pintapuolisia, sup-peita elämän ymmärrykseltään, vailla ajatuksen syvyyttä.

Tähän epäkohtaan tietysti ovat vai-kuttamassa määrättyt syyt. Silmänu-pistävimpänä syynä lienee se, että u-seimmat kynäilijöistämme ovat itse-oppineita, vailla korkeampaa koulusi-vitystä, jopa kokonaan koulun käy-

Liikkeenhoitajan Nurkka

TOVERITTAREN LEVITYSRYNTÄYS

Ryntäyskausi on loppupuolella jo. Nyt kaikki asiamiehet ja tilaajat yhteisesti suorittamaan loppuryntäystä mahdollisimman hyviä tuloksia tuottavaksi.

Kenenkään tilaajan ei pidä jättää nyt tilaustaan uudista-matta, jos mielitte saada erikoispalkkiona runoteoksen "VA-PAUTTA VARROTESSA". Teosta on meillä ainoastaan pi-cni määrä jällellä.

Pikainen toiminta on välttämätöntä.

Tilaukset on lähetettävä seuraavasti: Keski-piirissä Työ-miehen konttoriin; Idässä Eteenpäin konttoriin; Canadassa Vapauden konttoriin ja Lännellä suoraan Toverittaren kont-toriin, Box 99, Astoria, Oregon.

mättömiä, joten heillä on riittävästi meik-tekemistä oppia oikein kirjoittamaan, eikä heillä niin ollen riitä tarpeeksi paljon haomiota tuotantonsa muodol-lisen puolen kehittämiseen. Näin ol-len ei voida toivoakaan mitään yhtäk-kiä tapahtuvaa hyppäystä hietunpaa ja joustavampaa kirjallista esitystapaa köhden, sillä jokainen askel eteenpäin vaatii ankaraa voiman ponnistusta ja melkein tavatonta itsepintaisuutta.

Mutta kun tämän ohella on havait-tavissa jonkunlaista itsesyytyväisyy-teen tuodittautumista, joka ilmenee silmä, että ollaan talpuvaisia pitämään kirjallista tuotantoamme esitysta-paansa nähden verrattain korkealle kehittyneenä, niin sen johdosta ehkä on muutama arvosteleva sana palk-laan.

Laajalle meikäläisten "teoreetikko-je" keskusteen on levinnyt kauneu-den halveksuminen. Heidän mielest-ään kaunis esitystapa kirjallisessa tuotannossa muka todistaa kirjoitta-jan olevan haaveilijan, uneilmoitsijan, jolle se asia jonka hän on kirjoituk-sensa aiheeksi valinnut, ei ole täysin selvä. Mennäänpäs toisinaan niinkin pitkälle, että suorastaan syytetään kirjoittajaa porvarillisuudesta silloin, kun hän on onnistunut luomaan esitet-täväänään olevasta asiasta elävän ja muodollisesti sepuuhtaisen esityksen.

Monessa tapauksessa todella onkin niin, että kirjoittaja yrittää korvata tietämättömyytensä sanahelinällä, mutta jokaisessa sellaisessa tapauk-sessa esityksestä muodostuu kaikkea muuta, mutta ei kaunista.

Kaunis ja sujuva esitystapa sinänsä ei vähimmäisikään määrässä esota kenenkään porvarillisuutta, pikemmin päin vastoin. Sillä mitä paremmin kirjoittaja tuntee työväenjoukkojen psykologian, materialistisen historian käsitteksen, sosialismin periaatteet ja menettelytavat, sitä helpompi hänen on niistä kirjoittaa, ja sitä eläväm-mästi, vapaammasti ja kauniimmasti hän voi kuvata joukkopsykologian suhtautumista niihin. Pää vastai-sessa tapauksessa, jos nimittäin kir-jottaja on innostunut asiaan, mutta ei ole täysin selvillä sosialismista, hän joko yrittää korvata tietämättömyy-tensä tyhjällä sanahelinällä, tai kaa-peloidaan hänen on tyydyttävä perin kömpelöön, kuvaan ja pintapuoliseen esi-tykseen, joka ei elähtä ketään ja jos-ta tuskin kukaan viitsii lukea muuta kuin otsikon.

Ollaksenme vilpittömiä meidän täy-tyy myöntää, että viimeksimainitun laisia esityksiä kirjallisessa tuotannossamme tapaa enemmän, ja tuol-laisten luojat juuri ovat niitä, jotka ensimmäisinä ovat valmiit tuomitse-

maan porvarillisiksi jokaisen meikä-läisen kynäilijän kädestä lähteneen vähänkin paremmin onnistuneen kir-jallisen esityksen. Tuollaisten mielestä kirjoitus ei ole sosialistinen, ellei siinä vähintään joka toisessa lausees-sa raastasti kirotta kapitalistisen yhteis-kunta järjestelmän nurinkuruutta ja joka toisessa ylistetä sosialistisen yhteiskunta järjestelmän hyvyttä.

Mainio näyte tuollaista äärim-mäisestä pintapuolisuudesta on esm. Mooses Hahlin kirjoittama näytelmä "Punakaartilainen." Hahl teosi ei ole meikäläisiä, kaukana siitä, mutta keska hänen näytelmäänsä esitettiin meikäläistenkin osastojen näyttämöillä vähän toista vuotta sitten, niin soppi se tässä hyvin esimerkiksi. Kurjempaa kirjallista esitystä kuin on "Punakaartilainen" on mahtoon kuvitella sosialistina itseään pitävän kynäilijän kädestä lähteneenä. Paljasta inhoit-tavaa raakunta, jota harjoittavat niin punaiset kuin valkoisetkin, on koko näytelmä täynnä. Sillä kiusataan kat-soja alusta loppuun saakka väitämäl-lä esiin yhä julkempia ihmisarvakk-ya yksitä — ikäänkuin nämä olisivat olleet Suomen koko luokkasodan tar-koituksena punaistenkin käytännöllis-seen toimintaan nähden. Ei jälke-kään mistään jalommissa tarkoitte-ristä, eikä hiventäkään työväen jonk-kopsykologiasta, sen ilmenemismu-odoista suurmerkillisten tapausten yh-teydessä.

Ja tuollaisella näytelmällä oli puolustaja, sellaisiakin, jotka pitivät kirjallista makuaan monelle muullo esimerkiksi kelpaavana! Turmeltu-nut maku, tyyten turmeltuun, ja ker-takakkiaan mihinkään kelpaamaton! Hahlin "Punakaartilainen" ei kuit-tenkaan ole ainoa lauttuaan, joskin tyhjyydessään edellä kaikista muista. On olemassa useita meikäläisten kes-kuudessa yleensä hyväksytyjäkin te-keleitä, joita vainaa samantoinen pin-tapuolisuus, joskin eri muodoissa, kuin "Punakaartilaisista", vaikka-kaan ei yhtä suuressa määrässä. Y-leensä kynäilijämme pyrkivät teke-mään kirjallisista esityksistään socia-listisia kuluneita, kapitalistista järjes-telmää arvostelevilla ja sosialistista ylistävillä mahtilauseilla, vaivautu-matta tutkimaan esillä olevaa ainetä perinpohjaisesti. Niin menetellen jää kirjoitus aina valille henkeä ja eti-mää.

Tällaista helkkoutta ilmenee sangen suuressa määrässä myöskin sanoma-lehti kirjoituksissa. Vain harvoin saamme lehdistämme lukea todella henkeviä ja ajatukseltaan syviä meikäläisten kynäilijain omintakeisia ar-tikkeleita. Kuivia ja kankaista sitä